

so dolžili angleško podnebje, češ, da močno izžirpava. Toda drugi to zani-kavajo in pravijo, da ima Anglež svo-jo vitkost zahvaliti svoji prehrani. Anglež ne pije. Pivovarni nikjer ne naj-deš. Pri jedi ne pije vina, marveč vo-do. Tisto malo whiskyja — žganja, ki ga pijo posamezni Angleži, ne šteje. V poštev prihaja, kar je splošno v na-vadi, vsakdanje angleške juhe so vo-dene, nemastne in nimajo po ničem okusa. Izjema je paradižnikova juha, ki si jo more vsak sam — soliti. Krom-pir je komaj kdaj na mizi. Po tem sla-nem krompirju brez masti, ki pride kdaj na vrsto, se nikomur ne cede sli-ne in še manj po ohrovtu, ki je kuhan v slani vodi, iztisnjen in brez masti ali omake, ali po grahu, ki prihaja na mizo istotako trd in suh. Namizni por-celan je v toliki meri okusen, kakor so neokusne jedi, ki se nahajajo v njem. Toda v tem je ravno skrivnost te pri-proste kuhinje: ne vzbuja teka. Brez

skrbí moremo vzeti od vseh pet vrst jedi, ki pridejo na mizo — slednjič ne bomo užili drugega nego par žlic juhe, košček suhe ocvrte ribe brez prikuh, samo s kolescem citrone, potem kosce omlednega mesa, o katerem nikoli ne veš, ali je koštrun, jagnje, tele in kaj drugega, ki je pa večinoma koštruno-vina, zraven vodena zelenjava, iztis-njeni ohrovt, dalje kurjo perot, kuha-no v suhem rižu, o omaki komaj sled, nazadnje puding, narezan v tanke re-zine, potem kuhano sadje in slednjič grižljaj sira. To je vse. Običajno se v družinah izpušča ena do dve vrsti je-di in tako vstaneš izza krasno pogrnje-ne mize — lačen. Angleška kuhinja ne pozna nobenih težkih in mastnih jedi, tudi ne močnatih, ne stepene smetane. Od vsake jedi užijejo le ma-lo — saj so tudi brez okusa, omledne. Ampak to je ravno: Ne ješ iz slasti, marveč iz potrebe in samo za potrebo.

Propad Hrvatske kmet-ske zadružne banke.

V soboto, 28. septembra, se je vršila skupščina Hrvatske seljačke zadružne banke, ki je sklenila likvidacijo banke. Na tej banki je interesirano zelo veli-ko število kmetjskih zadrug in zadrugi-nikov. Ustanovljena je bila banka leta 1923 s kapitalom 8 milijonov dinarjev. V upravnem svetu so sedeli poleg za-stopnikov zadružništva tudi politični voditelji bivše Radičeve stranke, in si-ker od leta 1924/25. ko je staro vodstvo odstopilo ter bilo izvoljeno novo z Jo-sipom Predavcem na čelu, enim prvih voditeljev bivše Radičeve stranke.

Na občnem zboru 28. septembra, ki je bil jako buren, je Iv. Marinčič iz Zagreba kot zastopnik malih kmet-skih delničarjev ostro kritiziral poslo-vanje predsednika Josipa Predavca. Očital mu je nakup posestva grofa Festetiča v Čakovcu od deln. društva »Slavonije« za 50 milijonov dinarjev. Posestvo je bilo s posredovanjem Mi-lana Prpiča nakupljeno za glavno za-drugo, ker pa je ta imela samo pasivo, je »Slavonija« zahtevala od Predavca, da prevzame za to prodajo jamstvo. Predavec je brez pravomočnega skle-pa direktije zadružne seljačke banke izstavil menico za znesek 50 milijonov dinarjev. Banka s kapitalom 8 milijo-nov Din in z vlogami 5 milijonov Din bi naj jamčila za 50 milijonov dinar-jev! O tem je zvedela javnost, in posla-dica je bila, da je bil kredit banke omajan.

Iv. Marinčič je nadalje očital, da so kmetje morali zastaviti vse premože-nje in imetje, ako so hoteli dobiti kre-dit, dočim so posamezni trgovci dobili na stotisoče dinarjev, ne da bi dali ta-ko kritje. Očital je predsedniku in biv-šemu poslancu Predavcu, da je preje-mal 6000 Din plače na mesec, čeprav mu po zakonu ne pripada. Nadalje mu je očital, da je dolžan banki okoli 800.000 Din, za kar so se mu naprej o-resti računale po 16—18 odstotkov, kasneje so bile na seji ravnateljstva znižane na 12 odstotkov ter se je raz-lika Predavcu vpisala v dobro. Očital je nadalje Predavcu, da je brez sklepa ravnateljstva osnoval podružnico v Mostaru, ki ni uspevala, pa je banki povzročila 400.000 dinarjev stroškov. Očital mu je tudi, da je Predavec ho-tel Glavno zadrugo (Zadružno zvezo bivše Radičeve stranke) natihome li-kvidirati, banka pa je prevzela aktiva in še večja pasiva te zveze. Iv. Marin-čič je predložil, naj se izvoli odbor, ki bo preiskal vzroke propada, ter da se krivci izročijo sodniji.

Na zahtevo delničarjev je predse-dnik odredil čitanje bančne bilance po stanju 31. avgusta tega leta. Iz te bi-lance je razvidno, da znašajo aktiva banke 20 milijonov Din (med njimi do-sti dvomljivih), pasiva pa 28 milijonov Din. Nato je občni zbor sklenil likvida-cijo banke ter se je v to svrhu izvolil poseben odbor.

Čitajte „Slov. Gospodarja“

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, 5. oktobra so pripeljali špeharji na 42 vo-zeh 103 zaklane svinje, 1 telico in 2 teleta. Kmetje so pripeljali 18 voz sadja, 24 vozov krompirja, 12 voz čebule, 16 voz zelja, 12 vo-zov sena, 4 voze otave in 3 vozove slame. — Svinjsko meso so prodajali 15—30 Din. Krom-pir je bil 0.80—1.25 Din, čebula 2—3, zelje 0.80—1, seno 80—100, otava 70—90, slama 60 do 65, 1 kokoš 32—40, piščanci 25—30, race 25—30, gosi 65—70, purani 75—100, domači za-ječ 15—40. Pšenica 2.50, rž 2, ječmen 2, oves 1.50, koruza 2.50, ajda 2, proso 2.50, fižol 3, grah 8, jabolka 4—8, hruške 6—8, slive 2—4, breskve 6—10, grozdje 8—12. Mleko 2.50—3, smetana 12—14, surovo maslo 36—40, jajca 1.25—1.75, med 18—20.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 4. oktobra je bilo pripeljanih 533 svinj in 4 ovce; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 90—125, 7—9 tednov stari Din 200—250, 3—4 mesece stari Din 350—400, 5—6 mesecev stari Din 450—550, 8—10 mesecev stari Din 650—850, 1 leto stari 1000—1400. 1 kg žive teže od Din 10 do 12.50, 1 kg mrtve teže od Din 17 do 18.50. Ovce 4 Din en kg žive teže. Prodanih je bilo 278 svinj in 4 ovce.

Vinske cene v Mariboru. Mariborski vinotrošci plačujejo nov vinski mošt po sledečih cenah: Za mošt, ki ima 15% sladkorja 4 Din za liter, 16% 4.50 Din, 17% 5 Din, 18% 5.50 Din, 19% 6 Din, 20% 7—7.50 Din. Vinotrošci so razposlali po okolici mnogo nakupovalcev.

*

Gospodarska obvestila.

Vinogradnikom v pomirjenje. Finan-čne kontrole dajejo po cerkvah ozna-jati, da morajo vsi vinogradniki svoj letošnji vinski mošt naznaniti finan-čni kontroli. Vinogradnike opozarja-mo, da s to prijavo ni zvezan noben davek, nobena trošarina, kakor se ne-kateri bojijo. Vinski mošt se mora pri-javiti samo zaradi evidence. Trošarina se bo kakor zadnja leta plačala samo

od prodanega vina. Vinski mošt pa je do 20. novembra sploh prosti trošarine, izvzemši občinsko.

Razstava živine. V ponedeljek dne 14. oktobra tega leta ob 10. uri se vrši v Šmarjeti pri Rimskih toplicah velika razstava plemenske živine za člane kmetijskih podružnic laškega sreza (Laško, Trbovlje, Jurklošter, Dol, Lo-ka). Prediralo se bo samo prvovrstno plemensko živino muredolske pasme enobarvno pšenično. Razdelilo se bo približno ca 15.000 Din nagrad, h ka-terim prispevajo Oblastni odbor ljub-ljanski, Okrajna blagajna v Laškem in vseh pet kmetijskih podružnic v Laš-kem. Prignalo se bo na razstavo približno 250 bikov (licenciranih in mla-dih), krav in telic.

Bogastvo lesa na zemeljski površini. V nekem londonskem časopisu je dr. Schlich podal to-le zanimivo sliko o stališču naših gozdov. Po pregledu pro-dukcije lesa v nekaterih evropskih dr-žavah je pokazal neobičajni prirastek dovoza stavbenega lesa v Nemčijo, ka-mor je v poslednjih 35 letih bilo pripeljanega letno 131.000 ton stavbenega lesa. Cela Evropa poseduje 303,232.000 ha gozdov. Od teh pripada Rusiji 205 milijonov ha, Švediji 19 milijonov, Nemčiji 14 milijonov ha. Kar se tiče primere lesa s številom prebivalstva zavzema polotok Skandinavski (Šved-ska in Norveška) prvo mesto v Evropi, ki izvozi največ lesa. Na vsakega pre-bivalca so izračunjeni tam 3 ha gozda, v Nemčiji komaj 28 arov, v Franciji 24 arov, v Italiji 12 arov, v Danskem 8 arov in v Veliki Britaniji 4 are. Navzlic ogromnemu bogastvu lesa Evropa ne krije lastnih potreb. Ona uvozi iz dru-gih delov letno čez dva in pol milijona ton raznega lesa.

Vse cenjene naročnike, ki še niso po-ravnali naročnine za Slov. Gospodarja prosimo, da isto kmalu obnovijo, da ne bo treba prekiniti s pošiljanjem li-sta. Slovenski Gospodar stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in četrt leta 9 Din.

Pokrajinska razstava v Beogradu.

Dne 12., 13., 14., 15., 16. in 17. novembra 1929 priredi Srbsko poljoprivredno društvo v Beogradu v svojem paviljonu, Nemanjina ulica br. 11 pod najvišjim pokroviteljstvom Njegovega Velikanstva kralja Aleksandra I. **pokrajinsko razstavo** suhih sliv in izdelkov konserviranega sadja in zelenjave. — Razstavljajo se sledeči predmeti: 1. **Vse sorte suhih sliv.** Neposredni producenti sliv lahko te pošljejo v vrečah, v najmanjši količini od 1 kg. Zadruga, tovarne in izvozniki vpošljejo slive tako spakovane, kakor to pripravljajo za prodajo, ali pa izvoz. 2. **Vse vrste in sorte predelane in konserviranega sadja:** pekmez, kompot, marmelada, suho sadje, kandirano sadje, sadni sokovi, oljino olje, smokve itd. v steklenicah, zabojih, košaricah v najmanjši količini od 1 kg. Pakovanje naj bo takšno, kakor je to v rabi za prodajo. 3. **Vse vrste in sorte konzervirane zelenjave:** grah, patličan, kumarce, paprika, šparglji, razne solate itd. v pločevinastih zabojih od količine 1 kg, kakor se to pripravlja za trg. 4. Razno orodje in preparati za zatiranje in borbo proti rastlinskih boleznim in škodljivcem v množini od 1—5 kg. Za vsaki model orodja je razstaviti en kos. Pravico za udeležbo na razstavi imajo vsi kmetje iz naše države in zastopniki inozemskih firm, tovarn in podjetij, ki se bavijo s prodajo orodja in preparatov za borbo proti rastlinski bolezni. Kot nagrade se bodo podeljevali razstavljalcem poljedelski stroji, orodja, semena in strokovne knjige v vrednosti od 50.000 Din iz sredstev: društvenih, kmetijskega ministrstva, upravn. Narodne in Izvozne banke. Neposredni producenti in zadruga imajo pravico na materialne nagrade in na nagrade v pohvalnicah (diplome). Tovarne in izvozniki pa imajo pravico samo na diplomu. Predmete s pripravo je poslati društvu najkasneje do 5. novembra 1929. Razne stroške: pakovanje in ekspedicija, bode društvo izplačalo na podlagi priloženih računov. Obiskovalci razstave imajo polovično vožnjo, ako imajo pri sebi legitimacijo za vstopnino na razstavo. Informacije daje Srbsko poljoprivredno društvo.

*

Živinozdravnik Fr. Pirnat v Mariboru:

Perutninarški kofiček.

Preteklo nedeljo sem si ogledal razstavo perutnine v Zagrebu in čital v dnevniku »Jutarnji list« pod naslovom »Razpis nagrade pridelovalcem svežih jajec«, članek, ki se glasi takole:

»Da bi se pridelovalcem kokošjih jajc dala pobuda za pridelovanje svežih jajc za konzum (čajna jajca), razpisuje ministristvo za poljedelstvo s tem nagrado 5000 Din onemu pridelovalcu, ki bi kot prvi izza tega razpisa donasal stalno na eno izmed spodaj navedenih tržišč laica zaznamovana z datumom.

„MARIBOR“ v Št. Lovrencu na Pohorju.

Dne 20. oktobra 1929 popoldne priredi v novem Društvenem domu v Št. Lovrencu na Pohorju pevsko društvo »Maribor« koncert. Ljubitelji lepe pesmi s Pohorja in Dravske doline, v nedeljo, 20. oktobra popoldne v Št. Lovrencu na Pohorju! Spored objavimo na posebnih letakih!

kdaž so bila iznešena in z imenom pridelovalca.

V to svrhu bo določilo ministristvo tekmo 2 do 3 mesecev od dneva tega razpisa — kontrolni dan. Tega dne morajo pridelovalci naznaniti mestnemu županstvu, da prodajajo svoje pridelke z napisom datuma in svojega imena in hkrati doprinese dokaz o tem (lastne kontrolne knjige, fakture, potrdila kupcev itd.). Prvenstvo v enakih slučajih bodo imeli oni, ki so člani perutninarške zadruga za odbiranje in katerih jajca imajo največjo povprečno težo. Pri enaki vrednosti ali v enakih slučajih se moreta razdeliti tudi dve nagradi.

Kraji kontrole bodo: v Beogradu, Zemunu, Novem Sadu, Somboru, Osijeku, Zagrebu in Ljubljani.

Ker je v mariborski okolici precejšnje število dvorcev s štajersko-zagorsko kuro in obstoja baš v Mariboru že desetletje trgovsko podjetje za izvoz jajc — Družba Suppanz, Matheis in Himmler — storil sem potrebne korake, da bi se predmetna kontrola jajc vršila tudi tukaj.

V zadevi bom še poročal.

NAŠA DRUŠTVA

Pozor, podeželani! V soboto, 12. oktobra in v nedeljo, 13. oktobra se lahko ogledate v mariborskem Grajskem in v Unionskem kinu krasen film »Evharištični kongres v Čikagu«. Veličastnost filma bosta povzdigovala mešan pevski zbor in godba! Natančnejša pojasnila se razvidna iz današnji številki priloženega letaka.

Kršćanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo, dne 13. oktobra ob 6. uri zjutraj svojo običajno sveto mašo s skupnim sv. obhajilom v baziliki Marije Matere milosti. Spoštovane članice in podporni člani se obveščajo, da darujejo to sv. obhajilo za svečete očeta Pija XI. za njegov zlatomašniški jubilej. Opozarjajo se, da se udeležijo vse z društvenimi znaki, ker to je obvezno. In vabijo se, da se v čim večjem številu zberejo k tej lepi pobožnosti. Popoldne ob 3. uri sveti blagoslov z darovanjem. Odbor.

Št. Peter pri Mariboru. Prosvetno društvo »Skala«, ustanovljeno leta 1902, je imelo pretečeno nedeljo svoj občni zbor. Iz poročila, ki sta ga podala poštrenovalna prosvetna delavca Knuplež Jože in Bračko Anton, je bilo posneti, da je društvo navzlic raznim težavam še polno delovalo, kar je zasluga prej omenjenih dveh. Novi odbor se je sestavil naslednje: župan Sande J., predsednik, župnik Tkavc Ant., podpredsednik, tajnik je Krepek, blagajnik Maček A., odbornik Knuplež J. in Duh J., knjižničar Bračko A. Tudi ostale funkcije so prevzeli najodličnejši šentpeterski možje. Ker bo treba prosvetno delo pri nas poživiti, čaka odbor mnogo truda in dela, kateremu naj da Bog svoj blagoslov.

Št. Peter pri Mariboru. Tukajšnji Orel priredi predzadnjo nedeljo tega meseca tombolo. Prihodnjo nedeljo prično s pobiranjem dobitkov za srečolov. Župljani se naprošajo, da jim s primernim darilom pomagajo.

Svečina. Dne 13. oktobra ob 3. uri popoldan priredi tukajšnje Katoliško prosvetno društvo predavanje o vinarstvu v zvezi s petjem, tamburaško godbo in dvema lepima igrama. Na programu je tudi mala razstava grozdja in vina. Zato so prijazno vabljeni gospodje gostilničarji pokušat dobrega svečincana, da bodo znali kam po vino.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Vse prijatelje naših Orlov opozarjamo že sedaj na veliko slavnost dne 27. oktobra. Ta dan bo obhajal naš delavni orlovski odsek desetletnico svojega obstanka. Ob tej priliki se uprizoni krasna petdejska igra: »Devet križev ali krvava svatba na Tomačovem«. Igra je prestavljena iz češkega jezika od bivšega odsekovega predsednika Ivana Oblaka, sedaj župnika pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Za cerkvenega govornika smo naprosili č. g. prof. dr. Jeraja iz Maribora. Podroben program še objavimo. — Bog živi!

Orlovskim družinam. Ponovno vas prosimo, predragi bratje in sestre, pridno razprodajajte naše, vam poslane srečke. Nasprotniki so našo krajino ponovno nazvali za Sibirijo in Makedonijo in nasproti nam ne kažejo nič prijaznejšega lica, kakor so nam ga kazali naši tisočletni tlačitelji. Delajo pa ti nasprotniki na vse pretege na to, da bi razširili po naših vaseh svojo organizacijo, ki je pa, hvala Bogu, naša mladina ne mara in pričakuje od vas, predragi bratje in sestre, da ji boste priskočili na pomoč in skupno naskočili sovražnika in ga izgnali iz naše Krajine. Pref pa rabimo trdnjavo, in zato smo vam poslali srečke, da si z vašo pomočjo postavimo zdaj ob 10 letnici naše svobode lastno streho. Bratje in sestre v Slovenski Krajini, potem prav kmalu razprodajte vse srečke in nam pošljite čimprej odgovarjajoči znesek. Ne bodite otopelih srč! Pokažite, da ljubite brate in sestre tudi v »Sibiriji«! Usmilite se nas! Bog živi! — Odbora orlovske družine v Krogu pri Murski Soboti.

Ptuj. Vsem mladcem ptujskega orlovskega odseka! Redna telovadba za mladece v poslovnem letu 1929-30 se prične 6. oktobra t. l., in sicer vsako nedeljo od 2. do 5. ure popoldne v gimnazijski telovadnici. Dragi bratje mladi! Kliče vas zopet vaša dolžnost, kliče vas tudi vaš vodja, da se v tem poslovnem letu zopet redno udeležujete telovadnih ur. Vabimo tudi vas fantje, ki ste v starosti 12 do 16 let, kateri še dosedaj sploh niste bili vpisani pri nas, da se pridružite v vrste naše orlovske organizacije. Prijave sprejema brat Lojze Kostanjevec, trgovski pomočnik pri g. Martinu Vrabl, manufakturna trgovina v Ptuj. Vas, dragi starši, pa prosimo, da svoje sinove pošljate v naše vrste, v našo orlovsko organizacijo, katera jim bo močna podlaga za poznejše življenje, ko bodo do-

Specijalist za notranje bolezni
Dr. Franjo Pavlič
je otvoril svojo prakso
v Aleksandrovi cesti 16/I
- - (Dr. Rosinova hiša) - -

Ordinira od 8—12 in od 2—4
Ob nedeljah in praznikih predpoldno